

KATASZTRÓFAVÉDELMI KOORDINÁCIÓS TÁRCAKÖZI BIZOTTSÁG

ORSZÁGOS NUKLEÁRISBALESET-ELHÁRÍTÁSI INTÉZKEDÉSI TERV

5. fejezetéhez kapcsolódó

OBEIT 5.1. útmutató

**Szervezeti Nukleárisbaleset-elhárítási
Intézkedési Terv kidolgozása
és folyamatos karbantartása**

Verzió száma:

3.

2019. február

Az Országos Nukleárisbaleset-elhárítási Intézkedési Tervhez kapcsolódó műszaki-tudományos dokumentum kidolgozásában a Felsőszintű Munkacsoport munkatársai működtek közre

Kiadta: Fichtinger Gyula, az OAH főigazgatója,
Budapest, 2019. február 1.

Felelős szerkesztő: Dr. Vincze Árpád
A kiadvány beszerezhető:
Országos Atomenergia Hivatal
1036 Budapest, Fényes Adolf utca 4.
1539 Budapest, Pf. 676
Telefon: 436-4890
Telefax: 436-4843

ELŐSZÓ

A nukleárisbaleset-elhárítás szabályozási rendszerének hierarchiája a következő:

1. A legfelső szintet a *törvények* képviselik, így legfontosabbként a katasztrófavédelemről, az atomenergiáról, a honvédelemről, valamint a különleges jogrendben bevezethető intézkedésekről szóló törvények.
2. A következő szintet a törvények végrehajtására kiadott *kormány- és miniszteri rendeletek* alkotják. Ezek közül a legjelentősebbek a katasztrófavédelemről szóló törvény végrehajtásáról, az Országos Nukleárisbaleset-elhárítási Rendszerről, a nukleáris és radiológiai veszélyhelyzet esetén végzett lakossági tájékoztatás rendjéről, a lakosság természetes és mesterséges eredetű sugárterhelését meghatározó környezeti sugárzási helyzet ellenőrzési rendjéről és a kötelezően mérendő mennyiségek köréről szóló, valamint az ionizáló sugárzás elleni védelemről és a kapcsolódó engedélyezési, jelentési és ellenőrzési rendszerről szóló kormányrendeletek.
3. A jogi szabályozás mellett elengedhetetlen a nukleárisbaleset-elhárítási tevékenység műszaki szabályozása. A *műszaki szabályozás* rendszerében a legmagasabb szinten az *Országos Nukleárisbaleset-elhárítási Intézkedési Terv* helyezkedik el, amelyet a Katasztrófavédelmi Koordinációs Tárcaközi Bizottság elnöke hagy jóvá. Ehhez igazodnak és kapcsolódnak a *szervezeti Nukleárisbaleset-elhárítási Intézkedési Tervek*, melyeket a központi, ágazati, területi és helyi szervek felelős vezetői hagynak jóvá és rendelkeznek el alkalmazni illetékességi területükön. A műszaki szabályozás a jogszabályi előírások betartásával készül és figyelembe veszi a nemzetközi ajánlásokat, valamint a hazai jó gyakorlatokat.
4. A jogi és a műszaki szabályozásban meghatározott követelmények és feladatok teljesítésére ajánlott módszereket és eljárásokat a szabályozás következő szintje, az Országos Nukleárisbaleset-elhárítási Intézkedési Tervhez kapcsolódó *műszaki-tudományos dokumentumok* tartalmazzák. A Katasztrófavédelmi Koordinációs Tárcaközi Bizottság felhatalmazása alapján a műszaki-tudományos dokumentumokat az Országos Atomenergia Hivatal főigazgatója adja ki. E szabályozási szint legfontosabb célja, hogy útmutatást adjon az Országos Nukleárisbaleset-elhárítási Rendszerben közreműködő szervek számára az előírányzott feladatok végrehajtásához, és hogy egységes szempontrendszert biztosítson a tevékenységek elvégzéséhez a nemzetközi ajánlások, a nukleárisbaleset-elhárítási gyakorlatok értékelése és a jó tapasztalatok figyelembevételével. Ezért az útmutatókban foglalt megfontolások minél teljesebb követése az Országos Nukleárisbaleset-elhárítási Rendszerben közreműködő valamennyi szerv számára ajánlott.
5. A felsorolt szabályozásokat kiegészítik az Országos Nukleárisbaleset-elhárítási Rendszerben közreműködő szervek, szervezetek belső szabályozási dokumentumai, amelyeket a minőségirányítási rendszerükkel összhangban készítenek és tartanak karban.
6. A jogi és a műszaki szabályozás változásait követve, valamint a felhalmozódott tapasztalatok alapján az útmutatók felülvizsgálata időről időre megtörténik. Az útmutatók alkalmazása előtt mindig győződjön meg arról, hogy a legújabb, érvényes kiadást használja-e! Az érvényes útmutatók az Országos Atomenergia Hivatal honlapjáról (www.haea.gov.hu) tölthetők le.

TARTALOMJEGYZÉK

1. Az útmutató tárgya és célja.....	7
2. Az útmutató érvényessége	7
3. Vonatkozó jogszabályok és ajánlások	7
4. Meghatározások, rövidítések.....	7
5. Általános szempontrendszer.....	7
6. A szervezeti BEIT felépítése	8
6.1. Bevezetés.....	8
6.2. Veszélyhelyzeti tervezési alapelvek.....	9
6.3. A baleset-elhárítási szervezet felépítése, kapcsolatrendszere és felelőssége	10
6.4. A működési állapot meghatározása, a riasztás és tájékoztatás rendje.....	11
6.5. Az ONER-szerv működése normál időszakban	11
6.6. Az ONER-szerv készenléti működése	12
6.7. Működés a veszélyhelyzet korai időszakában	13
6.8. Működés a baleset kései időszakában	16
6.9. Működés a helyreállítás időszakában.....	16
6.10. A lakosság tájékoztatása	17
7. A szervezeti BEIT mellékletei.....	17
8. A szervezeti BEIT függelékei.....	17

1. AZ ÚTMUTATÓ TÁRGYA ÉS CÉLJA

A jelen útmutató ajánlásokat tartalmaz az ONER-szervek számára saját Nukleárisbaleset-elhárítási Intézkedési Tervük kidolgozásához, felülvizsgálatához. Az útmutató célja, hogy a tervek kidolgozása, felülvizsgálata során egységes szempontrendszer érvényesüljön, és így a tervek összhangban álljanak egymással és az Országos Nukleárisbaleset-elhárítási Intézkedési Tervvel.

2. AZ ÚTMUTATÓ ÉRVÉNYESSÉGE

Az Országos Nukleárisbaleset-elhárítási Rendszerről szóló 167/2010. (V. 11.) Korm. rendelet 11. § (2) bekezdés d) pontja az ágazati szerveket, míg 13. § c) pontja a területi szerveket kötelezi nukleárisbaleset-elhárítási intézkedési terv (továbbiakban: szervezeti BEIT) kidolgozására és folyamatos karbantartására. A jelen útmutató az OBEIT 5.3.1. A nukleárisbaleset-elhárítási intézkedési tervek felülvizsgálata című fejezetéhez kapcsolódva támogatást nyújt a BEIT kidolgozására és folyamatos karbantartására kötelezett szervek számára.

Az útmutató érvényessége nem terjed ki:

- a) a nukleáris létesítmények tervkészítési kötelezettségére. Az erre vonatkozó előírásokat és ajánlásokat a mindenkor érvényes Nukleáris Biztonsági Szabályzatok megfelelő kötetei, és a kapcsolódó útmutatók tartalmazzák.
- b) a radioaktív hulladékok átmeneti tárolását vagy végleges elhelyezését biztosító tároló létesítmények tervkészítési kötelezettségére. Az erre vonatkozó előírásokat és ajánlásokat a mindenkor érvényes Biztonsági Szabályzat megfelelő kötetei, és a kapcsolódó útmutatók tartalmazzák.
- c) a radioaktív anyagokat, illetve ionizáló sugárzást létrehozó berendezést alkalmazó létesítményekre és a sugárforrásokkal végzett tevékenységekre. Ezek vonatkozásában az ionizáló sugárzás elleni védelemről és a kapcsolódó engedélyezési, jelentési és ellenőrzési rendszerről szóló 487/2015. (XII. 30.) Korm. rendelet ad eligazítást.

3. VONATKOZÓ JOGSZABÁLYOK ÉS AJÁNLÁSOK

Az OBEIT-hez kapcsolódó 1.1. Az OBEIT jogszabályi alapjai című útmutató felsorolja a vonatkozó jogszabályokat és ajánlásokat. A szervezeti BEIT-ek kidolgozása, felülvizsgálata során a jelen útmutató ajánlásainak figyelembevétele biztosítja, hogy a nukleárisbaleset-elhárítással kapcsolatos jogszabályi kötelezettségek és nemzetközi ajánlások teljesülnek.

4. MEGHATÁROZÁSOK, RÖVIDÍTÉSEK

A jelen útmutató az OBEIT 1. melléklete szerinti kifejezéseket és rövidítéseket alkalmazza.

5. ÁLTALÁNOS SZEMPONTRENDSZER

- a) A szervezeti BEIT felépítése követi az OBEIT felépítését. Ezzel biztosítható az OBEIT és a szervezeti BEIT-ek rendszerének összhangja.
- b) A szervezeti BEIT megadja az ONER kritikus feladatai felsorolását tartalmazó OBEIT 3.1. táblázatban az ONER-szerv felelősségébe utaltak végrehajtásának szabályozását, különös tekintettel az OBEIT 3.1., Az ONER kritikus feladatai című útmutatóban foglalt részletes ajánlásokra.
- c) A feladatok leírásánál a szervezeti BEIT teljes körűen tartalmazza az adott ONER-szervre az OBEIT-ben meghatározott egyéb feladatokat, valamint az intézményen belüli feladat és felelőségek megosztását.
- d) A szervezeti BEIT az adott ONER-szerv nukleárisbaleset-elhárítási tevékenységének a legmagasabb szintű, belső műszaki szabályzó dokumentuma.

- e) A szervezeti BEIT-nek alárendelten eljárásrendek részletezik a feladatok végrehajtásának módját és körülményeit, műszaki segédletek foglalják össze a szükséges műszaki adatokat és információkat, és útmutatókban rögzítik a végrehajtás során követendő jó gyakorlatot.
- f) Az egységes szakmai terminológia kialakítása érdekében a szervezeti BEIT átveszi az OBEIT 1. mellékletét a meghatározásokról, rövidítésekről.

6. A SZERVEZETI BEIT FELÉPÍTÉSE

A továbbiak részletes útmutatást adnak a szervezeti BEIT tartalmára, felépítésére vonatkozóan. Célszerű a szervezeti BEIT-ben átvenni és alkalmazni a javasolt fejezetcímeket. A fejezeteket az ONER-szerv érintettségével arányos részletességgel célszerű kidolgozni. Amennyiben valamely feladat, tevékenység nem jelentkezik az adott ONER-szervnél, akkor a vonatkozó fejezetrész elhagyható a BEIT-ből.

6.1. Bevezetés

6.1.1. *Elhelyezkedés és szerep az ONER-ben*

Az adott szerv ONER-beli elhelyezkedésének (központi, ágazati, területi vagy helyi szerv) és az ebből fakadó, valamint az OBEIT 3.1. táblázatában a felelősségébe utalt kritikus feladatok alapján az ONER-feladatok teljesítésében játszott szerepének rövid ismertetése.

6.1.2. *A nukleárisbaleset-elhárítási tevékenység általános céljai*

A nukleárisbaleset-elhárítási tervezés és beavatkozás általános céljait az OBEIT 1.1. fejezete foglalja össze. A nukleárisbaleset-elhárítási intézkedési tervek feladata az általános célok teljesítésének gyakorlati támogatása. Az adott ONER-szerv az Országos Nukleárisbaleset-elhárítási Rendszerben betöltött szerepével összhangban megfogalmazza saját szervezeti BEIT-jében tevékenységének általános céljait. Ez lehet egy-egy cél az OBEIT 1.1. fejezetében felsoroltak közül, de lehet egy célhoz kapcsolódó részfeladat teljesítése is.

6.1.3. *A nukleárisbaleset-elhárítási tevékenység specifikus céljai*

Az OBEIT 3.1. táblázatában az adott ONER-szerv felelősségébe utalt kritikus feladatok alapján saját szervezeti BEIT-jében megfogalmazza tevékenységének specifikus céljait.

6.1.4. *A BEIT tárgyköre*

A szervezeti BEIT célja, hogy minél pontosabban összefoglalja az intézmény feladatait, azok teljesítésének módját és feltételeit az ONER különböző működési állapotaiban. A szervezeti BEIT tárgyköre felöleli az ONER-szervnek az Országos Nukleárisbaleset-elhárítási Rendszerben betöltött szerepével összefüggő követelményeket és feladatokat. A szervezeti BEIT tárgykörének alapvető összetevői:

- a) a veszélyhelyzeti tervezési alap – a nukleáris veszélyhelyzetre vezető lehetséges balesetek és folyamatok összefoglalása az egyes tervezési kategóriákba tartozó létesítményekre és tevékenységekre,
- b) szervezeti felelőségek – az ONER-szerv szerepe és felelőssége a veszélyhelyzet enyhítésében és a következmények elhárításában,
- c) a működés elvei – az ONER-szerv nukleárisbaleset-elhárítási szervezete működésének leírása az ONER különféle működési állapotaiban,
- d) felkészülési feladatok – a tervek felülvizsgálatával és a nukleárisbaleset-elhárítási felkészítő képzéssel és gyakorlással összefüggő teendők.

6.1.5. *A BEIT kapcsolódása a katasztrófavédelmi tervekhez*

Integrált védelmi tervezés érdekében a szervezeti BEIT az integrált katasztrófavédelmi terv részét képezi. A bevezető fejezet pontosan rögzíti a szervezeti BEIT katasztrófavédelmi tervekhez való kapcsolódását, alkalmazásának kritériumait, feltételeit és terjedelmét.

6.2. **Veszélyhelyzeti tervezési alapelvek**

Az OBEIT 2. Veszélyhelyzeti tervezési alapelvek című fejezete az ONER minden szintjén fontos alapfogalmakat, információkat tartalmaz, ezeket az ONER-szerv érintettségének mértékében a szervezeti BEIT-ben is célszerű megjeleníteni.

6.2.1. *Veszélyhelyzeti tervezési kategóriák*

A nukleáris veszélyhelyzeti fenyegetettség értékelése alapján az OBEIT megállapítja, hogy minimálisan az I., a IV. és az V. tervezési kategóriákba sorolt veszélyhelyzetek elhárítására az ONER valamennyi szintjén, valamennyi szervnél felkészülnek. Érintettségük okán egyes ágazati, területi és helyi szervek a II. és a III. tervezési kategóriába sorolt veszélyhelyzet elhárítására is felkészülnek.

6.2.2. *Tervezési területek és zónák*

A Magyarországon és az országhatárhoz közel működő külföldi atomerőművek okán hazánk közel teljes területe az Élelmiszer-korlátozási Óvintézkedési Zónába sorolandó. Külön kiemelést érdemel, ha valamely ONER-szerv valamely hazai nukleáris létesítmény Megelőző vagy Sürgős Óvintézkedési Zónája területén működik.

6.2.3. *Veszélyhelyzeti osztályok*

Nem csak az ONER-szerveknek, hanem a nukleáris létesítmények és a radioaktív anyagokat alkalmazó létesítmények üzemeltetőinek, valamint a radioaktív anyagokkal tevékenységet végzőknek is célszerű átvenni az OBEIT 2.3. fejezetében ismertetett veszélyhelyzeti osztályozási rendszert, amely egyaránt alkalmazható valamennyi veszélyhelyzeti tervezési kategóriában, valamennyi veszélyhelyzet típusra. Így elérhető, hogy a nukleáris veszélyhelyzet osztályba sorolása egységes szempontok szerint történjék, tehát az elhárítás a kialakult veszélyhelyzet súlyosságával arányos erők alkalmazásával induljon.

6.2.4. *Az ONER-szerv működési állapotai*

Az OBEIT 2.4. fejezetében az ONER-re meghatározott módon célszerű értelmezni az adott ONER-szerv működési állapotait, meghatározni a feladatokat, és kialakítani az adott működési állapot fenntartásának feltételeit.

6.2.5. *Védekezési stratégia és vonatkoztatási szintek*

Az ONER-szerv nukleárisbaleset-elhárításban betöltött szerepével összhangban (értelmezhető veszélyhelyzeti tervezési kategóriák, osztályok) célszerű átvenni az OBEIT 2.5. fejezetében közölt védekezési stratégiát és veszélyhelyzeti vonatkoztatási szinteket.

6.2.6. *Általános kritériumok és Származtatott intézkedési szintek*

Az ONER-szerv nukleárisbaleset-elhárításban betöltött szerepével összhangban (értelmezhető veszélyhelyzeti tervezési kategóriák, osztályok) célszerű átvenni az OBEIT 2.6. fejezetében közölt általános kritériumokat és származtatott intézkedési szinteket.

6.3. A baleset-elhárítási szervezet felépítése, kapcsolatrendszere és felelőssége

6.3.1. Az ONER-szerv baleset-elhárítási szervezetének felépítése

- a) Az ONER-szerv szervezeti felépítése, a belső tagozódás, a kapcsolódási pontok és az általános feladatok bemutatása.
- b) Az ONER-szerv baleset-elhárítási szervezetének felépítés, a belső tagozódás és kapcsolódási pontok ismertetése, a baleset-elhárításban közreműködő belső és külső szervek és szervezetek, feladatok és felelősségek bemutatása.
- c) A működés infrastrukturális feltételeinek, az információ és kommunikáció belső rendszerének, eszközeinek leírása.
- d) A baleset-elhárítási készség folyamatos fenntartásának feladatával felruházott szervezet helyének, felépítésének és működésének ismertetése.
- e) A baleset-elhárítási szervezet minőségirányítási rendszerének bemutatása.
- f) A működést szabályzó belső dokumentumok rendszerének bemutatása.

6.3.2. A felelőségek és hatáskörök rendszere

A baleset-elhárítási szervezet általános felelősségi, hatásköri és vezetési rendszerének ismertetése. Az OBEIT 3.2. ÷ 3.5 fejezetében, valamint a 3.1. táblázatában az ONER-szerv felelőségébe utalt felelőségek és feladatok, valamint a szervezet belső tagozódása szerinti feladatmegosztás bemutatása. Ennek során célszerű figyelembe venni az OBEIT 3.1., Az ONER kritikus feladatai című útmutatóban foglalt részletes ajánlásokat.

6.3.3. Döntéstípusok a különböző működési állapotokban

Az OBEIT 3.6. fejezetének szellemében az ONER-szerv különböző szintjein és működési állapotaiban meghozandó döntéstípusok bemutatása.

6.3.4. Kapcsolódás az ONER központi, ágazati, területi és helyi szerveihez

Célszerű, hogy a fejezetet az adott ONER-szerv az alá- és fölérendelt szervekkel szoros egyeztetéssel dolgozza ki. Indokolt lehet megismerni a mellérendelt szervek feladat- és eszközrendszerét is a nukleáris veszélyhelyzetben esetleg szükségessé váló együttműködés, a segítségnyújtás elősegítése érdekében.

- a) Kapcsolódás az ONER központi, ágazati, területi és helyi szerveihez, a felettes és az irányított szervek megnevezése.
- b) A baleset-elhárítási feladatok teljesítéséhez szükséges, más ONER-szervtől elvárt döntések, adatok és információk ismertetése.
- c) A más ONER-szervek baleset-elhárítási feladatainak teljesítéséhez szükséges, az ONER-szerv által meghozandó döntések, előállítandó adatok és információk ismertetése.
- d) Az információ és kommunikáció belső-külső rendszerének, eszközeinek bemutatása.

6.3.5. A nemzetközi együttműködés területei és kapcsolatrendszere

- a) Kapcsolódás a nukleárisbaleset-elhárításban közreműködő nemzetközi szervekhez, szervezetekhez.
- b) A hazai baleset-elhárítási feladatok teljesítéséhez szükséges, a nukleárisbaleset-elhárításban közreműködő nemzetközi szervektől, szervezetektől elvárt döntések, adatok és információk ismertetése.
- c) A nemzetközi szervek és szervezetek baleset-elhárítási feladatainak teljesítéséhez szükséges, az ONER-szerv által meghozandó döntések, előállítandó adatok és információk ismertetése.
- d) A nemzetközi információ és kommunikáció rendszerének, eszközeinek bemutatása.

6.3.6. *Civil szervezetek bevonása a segítségnyújtásba*

- a) Kapcsolódás a nukleárisbaleset-elhárításban közreműködő civil szervezetekhez.
- b) A civil szervezetek bevonásának módja és terjedelme a baleset-elhárítási feladatok teljesítésébe, a felelősség és az irányítás rendszerének bemutatása.
- c) A civil szervezetekkel szemben támasztott követelmények.
- d) A civil szervezetektől elvárt és a számukra biztosítandó döntések, előállítandó adatok és információk ismertetése.
- e) Az ONER-szerv és a civil szervezetek közötti információ és kommunikáció rendszerének, eszközeinek bemutatása.

6.4. A működési állapot meghatározása, a riasztás és tájékoztatás rendje

6.4.1. *Az ONER-szerv működési állapotának meghatározása*

A működési állapot meghatározása ONER-szintű tevékenység, a döntési folyamatot az OBEIT 4.1. fejezete ismerteti. Eszerint az ONER működési állapotának megváltoztatását az OAH vezetőjének, a BM OKF vezetője útján tett kezdeményezésére a katasztrófák elleni védekezésért felelős miniszter rendel el. Működési állapotának meghatározásakor az ONER-szerv vezetője követi a katasztrófák elleni védekezésért felelős miniszter rendeletét.

6.4.2. *A riasztás rendje és eszközei*

A fejezet ismerteti az ONER-szerv riasztási rendjét és eszközeit:

- a) a kapcsolattartási pontja által teljesítendő rendelkezésre állási elvárásokat,
- b) a riasztási feladatokról döntéshozó, ügyeletes szakemberrel szemben támasztott elvárásokat,
- c) a baleset-elhárítási szervezetben közreműködő szakemberekkel szembeni ügyeleti, készenléti elvárásokat,
- d) az ONER-szervet riasztó szervek megnevezését,
- e) az ONER-szerv által riasztandó szervek megnevezését,
- f) a riasztás rendjét és eszközeit,
- g) a nemzetközi értesítés rendjét és eszközeit,
- h) a vonatkozó időkövetelményeket.

6.4.3. *A tájékoztatás rendje és eszközei, jelentési kötelezettségek*

A fejezet ismerteti az ONER-szerv tájékoztatási rendjét, eszközeit és a jelentési kötelezettségeket:

- a) az ONER-szervet tájékoztató szervek megnevezését, az elvárt tájékoztatás típusát, rendszerességét,
- b) az ONER-szerv által tájékoztatandó szervek megnevezését, a biztosítandó tájékoztatás típusát, rendszerességét,
- c) a tájékoztatás rendjét és eszközeit,
- d) a nemzetközi tájékoztatás rendjét és eszközeit.

6.5. Az ONER-szerv működése normál időszakban

6.5.1. *A normál működés elvei és gyakorlata*

Kritikus és egyéb specifikus feladatai alapján ebben a fejezetben foglalják össze az ONER-szerv normál időszaki tevékenységének területeit.

6.5.2. *Ellenőrzés és monitorozás a normál időszakban*

Ez a fejezet ismerteti az ONER-szerv normál időszaki környezeti sugárzás-ellenőrzési és -monitorozási feladatait, ezen belül:

- a) az ellenőrzési, monitorozási feladatok terjedelmét, rendszerességét,
- b) a kiértékelési jelentések elkészítésének rendjét,
- c) a tájékoztatás rendjét.

6.5.3. *A felkészülés feladatai*

Ez a fejezet ismerteti:

- a) az ONER-szerv felkészülési feladatait, a felkészülési feladatok megtervezéséért és végrehajtásuk irányításáért felelős belső szervezeti egységet,
- b) a szervezeti BEIT, valamint a kapcsolódó dokumentációs rendszer (eljárásrendek, műszaki segédletek, szakmai útmutatók) felülvizsgálatának, karbantartásának rendjét,
- c) az ONER-szervnél kialakított képzési, gyakorlási rendszert,
- d) a lakosság felkészítésének feladatait (ilyen irányú felelőssége esetén),
- e) a kutatás-fejlesztés területeit, feladatait (ilyen irányú felelőssége esetén),
- f) az ONER-szervre háruló feladatok ellátásához az anyagi-technikai feltételek biztosítását: az eszközök nyilvántartásának rendszerét, az amortizáció és az új beszerzések tervezését, a költségtervezés folyamatát.

6.6. **Az ONER-szerv készenléti működése**

Az ONER készenléti működése során lakosságvédelmi intézkedések előkészítésére, végrehajtására nincs szükség, az ONER központi és ágazati szerveinek feladatai az alábbiakra terjednek ki: sugárhelyzet-értékelés, sugárfelderítés, együttműködőkkel történő kapcsolattartás, tájékoztatás.

6.6.1. *A készenléti működés célja és elrendelésének kritériumai*

Az OBEIT 6.1. fejezete alapján ez a fejezet rögzíti az ONER-szerv készenléti működésének céljait és elrendelésének kritériumait.

6.6.2. *Helyzetfelmérés*

Ez a fejezet ismerteti a szervezet szerepét az ONER készenléti működése során végzendő környezeti sugárzás-ellenőrzési és monitorozási feladatokban:

- az információforrásokat,
- az ellenőrzési, monitorozási feladatok terjedelmét és rendszerességét,
- a helyzetfelmérés elvárt végeredményét,
- a felmérés eredményeinek továbbítását.

6.6.3. *Helyzetértékelés*

A készenléti működést kiváltó helyzetre (például emelt szintű kibocsátás körülményeire és következményeire) vonatkozó helyzetfelméréseket/értékeléseket, valamint szakmai együttműködők tájékoztatására vonatkozó javaslatot a KKB NVM foglalja össze, és továbbítja a KKB NVK részére. A szervezeti BEIT ezen fejezete összefoglalja az ONER-szerv feladatait a helyzetfelmérés, értékelés, valamint szakmai együttműködők tájékoztatása terén.

6.6.4. *Tájékoztatási feladatok összehangolása, végrehajtása*

A 165/2003. (X. 18.) Korm. rendelet szabályozza a nukleáris és radiológiai veszélyhelyzet esetén végzendő lakossági tájékoztatás rendjét. A kormányrendelettel, valamint az OBEIT 6.4. fejezetével összhangban a KKB LATÁCS tesz javaslatot a KKB NVK vezetője részére a lakossági tájékoztatásra. A KKB NVK a kiadott lakossági tájékoztatókat eljuttatja az érintett létesítmény és az ONER szerveinek és szervezeteinek.

Az ONER szerv tájékoztatási feladatai ellátásánál figyelembe veszi a KKB NVK által a lakossági tájékoztatás tárgyában számára megküldött anyagokat. Az ONER-szerv a lakosságtájékoztatási anyagait, tervezett tevékenységét, javaslatait tájékoztatásul megküldi a KKB LATÁCS-nak.

A szervezeti BEIT jelen fejezetében az ONER-szerv bemutatja a lakosság tájékoztatása érdekében tervezett, a KKB LATÁCS-csal kölcsönösen összehangolt tevékenységét:

- a) a lakosság tájékoztatási módozatokat.
- b) a tájékoztató közlemények készítésének, jóváhagyásának, kiadásának, nyilvántartásának folyamatát.
- c) a lakossági tájékoztatás során figyelembe veendő információkat, az információk forrásait, az információforrások figyelemmel kísérésnek folyamatát.

6.7. **Működés a veszélyhelyzet korai időszakában**

A korai időszakban az ONER különböző szintjein meghozandó döntések elsősorban a bevezetendő sürgős óvintézkedések, valamint az azok végrehajtásához szükséges erők meghatározására irányulnak. A fentiekből következik, hogy korai időszaki működésre:

- az I., a II., a III. és az V. VTK-ba sorolt létesítmények esetében az ONER központi és ágazati szervein kívül első sorban az ágazatok azon dekoncentrált szervei, valamint azon területi és helyi szervek készülnek föl, amelyek illetékességi területe a létesítmények körüli Megelőző és/vagy Sürgős Óvintézkedési Zónákba esik, vagy azokhoz nagyon közel fekszik.
- a IV. veszélyhelyzeti tervezési kategóriába sorolt tevékenységek esetében az ONER központi és ágazati szervein kívül valamennyi ágazati dekoncentrált szervnek, továbbá minden területi és helyi szervnek kell felkészülnie.

A KKB NVK működésének megkezdéséig a balesetet szenvedett létesítmény vezetőjétől, illetve a külföldön történt nukleáris baleset esetében az OAH-tól kapott tájékoztatás és javaslat alapján

- a) a megyei védelmi bizottság elnöke a bizottság katasztrófavédelmi elnökhelyettesével történő egyeztetést követően a kormányzati koordinációs szerv elnökének,
 - b) a helyi védelmi bizottság elnöke, a polgármester a hivatásos katasztrófavédelmi szerv területi szerve vezetőjével történő egyeztetést követően a megyei, fővárosi védelmi bizottság elnökének
- tájékoztatása mellett illetékességi területén elrendeli a megyei, fővárosi, települési veszély-elhárítási tervben meghatározott óvintézkedések végrehajtását, meghozza a nukleáris veszélyhelyzet következményeinek halasztást nem tűrő elhárítására vonatkozó döntéseket.

A fővárosi, megyei védelmi bizottság BEIT-je itt mutatja be a védelmi bizottság elnökének döntési és a meghozott döntések végrehajtási folyamatát a nukleáris veszélyhelyzet következményeinek halasztást nem tűrő elhárítására.

6.7.1. *Az I. VTK-ba tartozó létesítmény veszélyhelyzete*

Ez a fejezet ismerteti a szervezet szerepét az I. kategóriába tartozó létesítmény veszélyhelyzete miatt szükségessé váló működés korai időszakában. Bemutatja a végzendő környezeti sugárzás-ellenőrzési és monitorozási feladatokat, ezen belül:

- a) az információforrásokat,
- b) az ellenőrzési, monitorozási feladatok terjedelmét és rendszerességét,
- c) a helyzetfelmérés elvárt végeredményét,

d) a felmérés eredményeinek továbbítását.

Ez a fejezet bemutatja az ONER-szerv által a baleset korai időszakában meghozandó döntések előkészítésének, meghozatalának és végrehajtásának folyamatát, a fölé-, mellé- és alárendelt szervek tájékoztatásának módját.

Ez a fejezet rögzíti az ONER-szerv szerepét és feladatait a sürgős óvintézkedésekről szóló döntések meghozatalában és a sürgős óvintézkedések végrehajtásában.

6.7.2. *A II. VTK-ba tartozó létesítmény veszélyhelyzete*

Ez a fejezet ismerteti a szervezet szerepét a II. kategóriába tartozó létesítmények veszélyhelyzete miatt szükségessé váló működés korai időszakában. Bemutatja a végzendő környezeti sugárzás-ellenőrzési és monitorozási feladatokat, ezen belül:

- a) az információforrásokat,
- b) az ellenőrzési, monitorozási feladatok terjedelmét és rendszerességét,
- c) a helyzetfelmérés elvárt végeredményét,
- d) a felmérés eredményeinek továbbítását.

Ez a fejezet mutatja be az ONER-szerv által a baleset korai időszakában meghozandó döntések előkészítésének, meghozatalának és végrehajtásának folyamatát, a fölé-, mellé- és alárendelt szervek tájékoztatásának módját.

Ez a fejezet rögzíti az ONER-szerv szerepét és feladatait a sürgős óvintézkedésekről szóló döntések meghozatalában és a sürgős óvintézkedések végrehajtásában.

6.7.3. *A III. VTK-ba tartozó létesítmény veszélyhelyzete*

Bár a definíció szerint a III. veszélyhelyzeti tervezési kategóriába tartozó létesítmény veszélyhelyzete esetén telephelyen kívüli sürgős óvintézkedések elrendelése nem indokolt, mindazonáltal egyes, nem sürgős lakosságvédelmi intézkedések elrendelése szükségessé válhat már a veszélyhelyzet korai időszakában. Ez a fejezet ismerteti a szervezet szerepét a III. kategóriába tartozó létesítmények veszélyhelyzete miatt szükségessé váló működés korai időszakában. Bemutatja a végzendő környezeti sugárzás-ellenőrzési és monitorozási feladatokat, ezen belül:

- a) az információforrásokat,
- b) az ellenőrzési, monitorozási feladatok terjedelmét és rendszerességét,
- c) a helyzetfelmérés elvárt végeredményét,
- d) a felmérés eredményeinek továbbítását.

Ez a fejezet mutatja be az ONER-szerv által a baleset korai időszakában meghozandó döntések előkészítésének, meghozatalának és végrehajtásának folyamatát, a fölé-, mellé- és alárendelt szervek tájékoztatásának módját.

6.7.4. *A IV. VTK-ba sorolt veszélyhelyzetek*

Ez a fejezet ismerteti a szervezet szerepét a IV. kategóriába tartozó létesítmények, tevékenységek veszélyhelyzete miatt szükségessé váló működés korai időszakában. Bemutatja a végzendő környezeti sugárzás-ellenőrzési és monitorozási feladatokat, ezen belül:

- a) az információforrásokat,
- b) az ellenőrzési, monitorozási feladatok terjedelmét és rendszerességét,
- c) a helyzetfelmérés elvárt végeredményét,
- d) a felmérés eredményeinek továbbítását.

Ez a fejezet mutatja be az ONER-szerv által a baleset korai időszakában meghozandó döntések előkészítésének, meghozatalának és végrehajtásának folyamatát, a fölé-, mellé- és alárendelt szervek tájékoztatásának módját.

Ez a fejezet rögzíti az ONER-szerv szerepét és feladatait a sürgős óvintézkedésekről szóló döntések meghozatalában és a sürgős óvintézkedések végrehajtásában.

6.7.5. *Az V. VTK-ba sorolt veszélyhelyzetek*

Ez a fejezet ismerteti a szervezet szerepét az V. kategóriába tartozó külföldi létesítmény veszélyhelyzete miatt szükségessé váló működés korai időszakában. Bemutatja a végzendő környezeti sugárzás-ellenőrzési és monitorozási feladatokat, ezen belül:

- a) az információforrásokat,
- b) az ellenőrzési, monitorozási feladatok terjedelmét és rendszerességét,
- c) a helyzetfelmérés elvárt végeredményét,
- d) a felmérés eredményeinek továbbítását.

Ez a fejezet mutatja be az ONER-szerv által a baleset korai időszakában meghozandó döntések előkészítésének, meghozatalának és végrehajtásának folyamatát, a fölé-, mellé- és alárendelt szervek tájékoztatásának módját.

Ez a fejezet rögzíti az ONER-szerv szerepét és feladatait a sürgős óvintézkedésekről szóló döntések meghozatalában és a sürgős óvintézkedések végrehajtásában.

6.7.6. *Teendők a külföldön nem életvitelszerűen élő/tartózkodó magyar állampolgárokat fenyegető, külföldi nukleáris veszélyhelyzet esetén*

Ez a fejezet ismerteti a szervezet szerepét a külföldön nem életvitelszerűen élő/tartózkodó magyar állampolgárokat fenyegető, külföldi nukleáris veszélyhelyzet esetén. Bemutatja a végzendő környezeti sugárzás-ellenőrzési és monitorozási feladatokat, ezen belül:

- a) az információforrásokat,
- b) az ellenőrzési, monitorozási feladatok terjedelmét és rendszerességét,
- c) a helyzetfelmérés elvárt végeredményét,
- d) a felmérés eredményeinek továbbítását.

Ez a fejezet mutatja be az ONER-szerv által meghozandó döntések előkészítésének, meghozatalának és végrehajtásának folyamatát, a fölé-, mellé- és alárendelt szervek tájékoztatásának módját.

Ez a fejezet rögzíti az ONER-szerv szerepét és feladatait a sürgős óvintézkedésekről szóló döntések meghozatalában és a sürgős óvintézkedések végrehajtásában.

6.7.7. *A javasolt óvintézkedések összefoglalása*

Ebben a fejezetben az OBEIT 7.3. és 7.4. táblázatainak felhasználásával az ONER-szerv által a nukleáris veszélyhelyzet korai időszakában figyelembe veendő óvintézkedések áttekintő, táblázatos összefoglalását kell megadni.

6.7.8. *A baleset-elhárításban részt vevők védelme*

Az ONER-szerv specifikus felelősségi köréből, tevékenységéből fakadóan, az elhárítás során a közreműködő szakembereinek védelmére előírt intézkedéseket foglalja össze ez a fejezet:

- a) a személyi védő eszközök és használatuk,
- b) a beavatkozók által végrehajtandó óvintézkedések szabályai,

- c) a személyi dózisok ellenőrzése,
- d) a dekontamináció (a testfelszínre került radioaktív anyagok eltávolítása),
- e) a dekorporáció (a szervezetbe került radioaktív anyagok felszívódásának gátlása és kiürítésének fokozása),
- f) egészségügyi ellátás (helyszíni elsősegélynyújtás, életmentés, ha szükséges, kórházi ellátás),
- g) az elhárításban dolgozók egészségi állapotának nyomon követése.

6.8. Működés a baleset kései időszakában

A kései időszakban az ONER különböző szintjein meghozandó döntések elsősorban a bevezetendő óvintézkedésekre, az azok végrehajtáshoz szükséges erők pontosítására, a baleset következményeinek felszámolására, a sugárszennyeződéstől való mentesítésre, illetve a korábban hozott döntések felülvizsgálatára vagy visszavonására irányulnak. A fentiekből következik, hogy kései időszaki működésre:

- az I., a II., III. és az V. veszélyhelyzeti tervezési kategóriába sorolt létesítmények esetében az ONER központi és ágazati szervein kívül első sorban az ágazatok azon dekoncentrált szerveinek, valamint azon területi és helyi szerveknek kell felkészülniük, amelyek illetékességi területe a létesítmények körüli Élelmiszer-korlátozási Óvintézkedési Zónákba esik, vagy azokhoz nagyon közel fekszik. Az I. és az V. veszélyhelyzeti tervezési kategóriába sorolt létesítmények körüli Élelmiszer-korlátozási Óvintézkedési Zónák közel teljesen lefedik Magyarország területét, kései időszaki működésre tehát az ONER valamennyi szervének készülnie kell;
- a IV. veszélyhelyzeti tervezési kategóriába sorolt tevékenységek esetében az ONER központi és ágazati szervein kívül valamennyi ágazati dekoncentrált szervnek, továbbá területi és helyi szerveknek kell felkészülniük.

6.8.1. Döntési folyamat a baleset kései időszakában

A fejezet ismerteti az I.–V. veszélyhelyzeti tervezési kategóriába tartozó létesítmények, tevékenységek okán kialakuló veszélyhelyzetben meghozandó döntések előkészítésének, meghozatalának és végrehajtásának folyamatát, a fölé-, mellé- és alárendelt szervek tájékoztatásának módját.

6.8.2. A kései időszak óvintézkedései

Ez a fejezet ismerteti az ONER-szerv hatáskörébe tartozó, kései időszakban tipikus óvintézkedéseket.

6.8.3. A hosszú távú óvintézkedések megvalósítása

Ez a fejezet rögzíti az ONER-szerv szerepét és feladatait a kései időszak óvintézkedéseinek végrehajtásában.

6.9. Működés a helyreállítás időszakában

6.9.1. A helyreállítás célkitűzései

- a) megtervezni és végrehajtani a veszélyhelyzeti fázisból a hosszútávon helyreállítási műveletekbe való átmenetet, a normalizált életvitel rendezett újrakezdését, a nemzetközi szabványokkal és irányelvekkel összhangban.
- b) teljesíteni a helyreállítási műveletekben részt vevő veszélyhelyzeti munkavállalók foglalkozásii sugárterhelésére vonatkozó követelményeket.
- c) teljesíteni, hogy a veszélyhelyzet megszüntetése után a lakosság tagjainak sugárterhelése ne haladja meg a tervezett vagy a fennálló sugárzási helyzetre meghatározott határértékeket, illetve vonatkoztatási szinteket.

6.9.2. *A helyreállítási műveletek végrehajtásának tervezése*

A veszélyhelyzeti fázis műveleteiről a rutinszerű, hosszú távú helyreállítási műveletekre történő átállásra készített intézkedési terv tartalmazza az ONER-szerv funkcióinak és szerepének meghatározását, az átmenet módszerére vonatkozó információkat, a radiológiai és nem radiológiai következmények értékelését, valamint az azok kezelésére kidolgozott válaszingtezkedéseket, amelyekkel enyhíteni lehet a radiológiai veszélyhelyzet radiológiai és nem radiológiai következményeit.

A szervezeti BEIT jelen fejezete az ONER-szerv felelősségeit, feladatait, a döntéseit és intézkedéseit megalapozó információkat, kritériumokat és feltételeket, illetve a veszélyhelyzet megszüntetésére vonatkozó eljárás végrehajtásában történő részvételre való felkészülést tartalmazza.

6.9.3. *A helyreállítási feladatok koordinálása*

Az ONER-szerv szerepe a helyreállítási feladatok koordinálásában.

6.9.4. *Kárfelmérés*

Az ONER-szerv szerepének bemutatása a kárfelmérésben.

6.10. **A lakosság tájékoztatása**

A nukleáris és radiológiai veszélyhelyzet esetén végzett lakossági tájékoztatás rendjéről szóló 165/2003. (X. 18.) Korm. rendeletben lakossági tájékoztatásra feljogosított ONER-szervek esetében ez a fejezet összefoglalja az ONER-szerv lakosság-tájékoztatási feladatait. A részletes lakosságtájékoztatási terv a szervezeti BEIT mellékletét képezi.

7. A SZERVEZETI BEIT MELLÉKLETEI

1. melléklet: Meghatározások és rövidítések
2. melléklet: Felhatalmazások, jogszabályi alapok
3. melléklet: Az ONER-szerv baleset-elhárítási szervezetének állománytáblája
4. melléklet: A veszélyhelyzet kezeléséhez rendszeresített (tárolt, előkészített vagy bevonható) anyagok és eszközök listája
5. melléklet: Térképek
6. melléklet: Lakosság tájékoztatási terv

További mellékletek igény szerint.

8. A SZERVEZETI BEIT FÜGGELÉKEI

1. függelék: Az ONER-szerv feladatainak és erőforrásainak részletes bemutatása
2. függelék: A szervezeti BEIT alá rendelt belső szabályzó dokumentumok listája
 - végrehajtási eljárásrendek
 - módszertani útmutatók
 - műszaki segédletek (pl. címlista)

További függelékek igény szerint.

AZ OBEIT-HEZ KAPCSOLÓDÓ, EDDIG MEGJELENT MŰSZAKI- TUDOMÁNYOS DOKUMENTUMOK

OBEIT 1.1. útmutató:	Az OBEIT jogszabályi alapjai
OBEIT 2.1. műszaki segédlet:	Hazai és külföldi nukleáris és radiológiai létesítmények baleseti helyzetei
OBEIT 3.1. útmutató:	Az ONER kritikus feladatai
OBEIT 3.2. útmutató:	Az ONER kritikus feladatainak értékelése
OBEIT 3.3. útmutató:	Szervezett segítségnyújtás a védekezésben
OBEIT 3.4. útmutató:	Az Országos Sugárfigyelő, Jelző és Ellenőrző Rendszer felépítése és működése
OBEIT 3.5. útmutató:	Baleseti monitorozási stratégia
OBEIT 4.1. útmutató:	Az ONER szervek készenléttel kapcsolatos tervező munkája
OBEIT 4.2. útmutató:	Az ONER szervek közötti kommunikáció
OBEIT 5.2. útmutató:	Nukleárisbaleset-elhárítási gyakorlatok előkészítése, végrehajtása és értékelése
OBEIT 5.3. útmutató:	ONER riasztási gyakorlatok előkészítése, levezetése és értékelése
OBEIT 7.1. útmutató:	Sürgős óvintézkedések meghozatala, bevezetése és végrehajtása
OBEIT 7.2. útmutató:	Radiológiai veszélyhelyzet helyi kezelése
OBEIT 10.1. útmutató:	Sugársérültek kezelésének és ellátásának megszervezése

